

Balinalar Şarkı Söylüyor

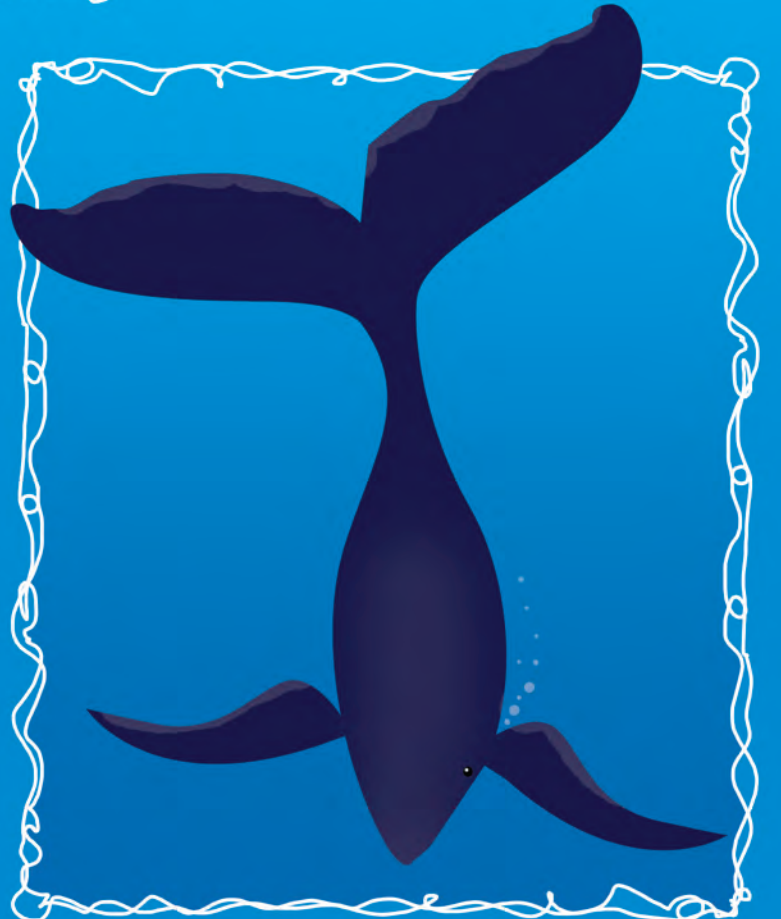
Pek çok hayvan kendi türünden diğer hayvanlarla ses çıkararak iletişim kurar. Peki ya balinalar? Evet onlar da. Yanlış okumadınız! Bazı balina türleri birbirleriyle iletişim kurmak için yüzlerce kilometre uzaklıktan da duyulabilen sesler çıkarır. İnilti, takırdama, tıklama, ısıklık ve hırıltı şeklinde olan bu sesler balina şarkısı olarak da adlandırılır.

Kambur balina

Balinalar suda yaşayan memeli hayvanlardandır. Tüm memeli hayvanlar gibi akciğerleri vardır. Soluk alıp vermek için akciğerlerini kullanırlar. Bu nedenle soluk almak için sıklıkla su yüzeyine çıkarlar. Görme ve koku alma duyuları zayıftır; ancak işitme duyuları çok gelişmiştir. Birbirleriyle de ses çıkararak iletişim kurarlar. Balinalar ayrıca yön bulma ve avın yerini saptama gibi amaçlarla da ses çıkarır. Balinalar sesleri, başlarının üzerinde bulunan hava delikleri, bu hava deliklerine bağlı boşluklar ve gırtlakları aracılığıyla çıkarır. Hatta farklı türden balinaların farklı sesler çıkardıkları da biliniyor. Örneğin, dişli balinalardan olan türler kısa süreli ıslık ve tıkırtı sesleri çıkarırken dişsiz balinalardan, diğer adıyla balenli balinalardan olan türler daha uzun süreli hırıltı, inilti, homurtu şeklinde sesler çıkarabilir.

Dişsiz balinalardan olan kambur balinalarda erkekler çiftleşme döneminde dişli kambur balinaların dikkatini çekmek için saatlerce hatta günlerce ses çıkarır. Farklı melodilerden oluşan bölümleri olan bu sesler şarkıya benzer. Bu melodileri aynı sırayla defalarca tekrarlarlar. Araştırmalar belirli bir bölgede yaşayan kambur balinaların şarkılarının birbirine benzediğini gösteriyor. Ancak bazen bu şarkılarda değişiklikler olabilir. Örneğin şarkının bazı bölümleri atlanır ya da bölümlerin sıralaması değişir. Bu durumda o bölgede yaşayan bütün kambur balinaların şarkıları da değişir. Araştırmacılar bu durumun balinaların birbirlerini taklit etmesinden kaynaklandığını düşünüyorlar.

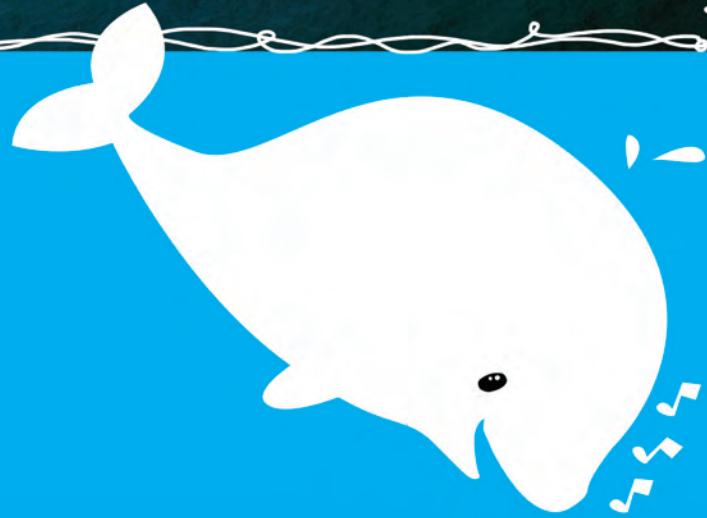

Kambur balinalar şarkı söylerken başlarını aşağıda, kuyruklarını da yukarıda tutar.

Dünyada yaşayan en büyük hayvan olan mavi balinalar da dişsiz balinalardandır. Mavi balinaların çıkardığı sesler öyle yüksektir ki kilometrelerce uzaktan bile duyulabilir.

Katil balina

Katil balinalar, pilot balinalar ve ispermeçet balinaları gibi dişli balinalarda ses çıkarma avın yerini saptamaya da yarar. Bu hayvanların çıkardığı sesler insan kulağının duyamayacağı kadar yüksek frekanslıdır. Katil balinaların sesleri suda dalgalar halinde yayılır ve çevrede bulunan cisimlere çarparak yansır. Böylece yansırarak geri dönen ses dalgalarından avlarının nerede ve ne kadar uzakta olduğunu, hatta büyüklüğünü, hareket edip etmediğini bile anlayabilirler.

Balinaların sesleriyle ilgili araştırma yapanlar bu hayvanların çıkardıkları sesleri kaydettikten sonra inceliyorlar. Ses kaydı yapmak için sualtında çalışan bir çeşit mikrofona olan hidrofona adı verilen aleti kullanıyorlar. Hidrofon balinaların çıkardığı, bizim duyamayacağımız sesleri de duyulabilir hale dönüştürüyor.

Bu fotoğrafta balina seslerini dinlemek için suya hidrofon yerleştiren araştırmacıları görüyorsunuz.

Kambur Balinaların Şarkılarını Dinlemek İster misiniz?

Aşağıdaki internet sayfasına girin. Bu sayfada Hawaii'deki adalardan biri olan Maui Adası'nın çevresinde ve ABD'nin kuzeyinde Alaska kıyılarında yaşayan kambur balinalara ait sesler bulunuyor. Sayfadaki listelerde "Play" başlığının altında bulunan yeşil renkli minik ok işaretlerine tıklayarak farklı zamanlarda kaydedilmiş kambur balina seslerini dinleyebilirsiniz.

<http://www.whalesong.net/index.php/the-whalesong-project/sounds/whale-songs>

Bilge Nur Karagöz
Çizim: Bengi Gençer